

Székely

A MAGYAR MŰVELŐDÉSI INTÉZET LAPJA

4/2

TARTALOM

Editorial 1

50 éves a CSEMADOK 1

Közművelődési koncepciók

Pordány Sarolta: A közösségi házak szerepe a bizonytalanság és a gyors változás korában 2

Kultúra, kultúrpolitika

T. Kiss Tamás: Egy méltatlanul elfeledett európeér – Gróf Apponyi Albert politikusi magatartásáról és kultúrpolitikájáról 5

Gazdálkodás és vidék

A magyar agrártermelés és a vidékfejlesztés – Beszélgetés Mátyus Ferencsel, a Pest megyei Agrárkamara alelnökével 13

Élet és művészet

Tóth Zsuzsanna: Országos falusi színjátszó találkozó és konferencia. Adácsról – előrenézve, visszapillantva 18

Arcképek

Sas István, a jászberényi Déryné Művelődési Központ igazgatója – Dr. Horváth Attila interjúja 24

Tóth Csaba: In memoriam Kicsiny Miklós 26

Pordány Sarolta: Pedagógiai sajtó, média és a felnőttoktatás 27

Romhányi András: A kultúra pénze, a pénz kultúrája 29

Könyvajánlás: Dr. Durkó Mátyás: Társadalmi kihívások; Dr. Durkó Mátyás: Társadalom, felnőttnevelés, önevelés 30

Pályázati felhívás: Mit tudunk magunkról? A Magyar Művelődési Társaság és a Magyar Művelődési Intézet millenniumi pályázata 32

Hírek

A SZÍN a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelenik meg
SZÍN 4/2 – 1999. április

SZÍN – országos közművelődési folyóirat. Megjelenik kéthavonta. A Magyar Művelődési Intézet lapja.
Szerkesztő bizottság: Bóka Mária (Székesfehérvár), Gyulai Lajos (Miskolc), Jagasics Béla (Zalaegerszeg),
Kary József (Eger), Slézia Gabriella (Budapesti Művelődési Központ), Szabados Péter (Kaposvár)
Főszerkesztő: MÁTYUS ALIZ

Kiadja a Magyar Művelődési Intézet. Felelős kiadó: FÖLDIÁK ANDRÁS

A szerkesztőség címe: 1011 Budapest, Corvin tér 8.

Postacím: 1251 Budapest, Pf. 101. Tel.: 201-5053; Fax: 201-5764

Megrendelhető a szerkesztőség címén.

Évi hat szám ára áfával: 607 Ft + postaköltség

Borítóterv: Szüts Eszter

E számunkat Gulyás Zsolt rajzaival illusztráltuk.

Heleszta Sándor az 1997-es falusi színjátszó találkozón a következőképp fogalmazta meg a művészet egyik szerepét: „A társadalomban ma a népességnek igen nagy arányú az a része, amelyik már nem tud a saját közvetlen élethelyzete és tapasztalatai, szocializációja által eligazodni a világban. Szüksége van arra, hogy más forrásokból is magatartásmintákat lásson, következményeikkel együtt.” És gondolatmenetéhez (lásd Tóth Zsuzsanna írása) hozzá kívánczolt: „Nincs és talán nem is lehet a személyes kapcsolatok megteremtésén és azok megtartásán kívül nagyobb, valósabb érdeke egy közösségnek.” Nincs mit hozzáfűzni. Elég, ha hagyjuk, hogy belénk férkőzzön a gondolat. In memoriam Heleszta Sándor.

Kicsiny Miklós, akitől lapunk most búcsúzik Tóth Csaba írásával, aki teremtett, létrehozott, alapított, s akit nem fognak elfelejteni szűkebb hazájában, de nem felejtik el a tágabban sem, mert mindenén túl a vele találkozó megkaphatta tőle azt az átnyaláboló figyelmet, amire manapság már kevés ember képes – tudta jól, amit Heleszta Sándor is, hogy milyen fontosak a személyes kapcsolatok. In memoriam Kicsiny Miklós.

Jó embercek voltak, jó szolgálattal.

Visszatérve a művészetről való gondolatokhoz, folytatni fogjuk a lapban, művészeti rovatunkban a művészetről valló írások közlését. Azokat is, amelyekben a szerző a művészet értelméről Heleszta Sándorhoz hasonlóan gondolkodik, s azokat is, melyeknek írója azt képviseli, amit legtisztábban a zenészek, hogy: „a zene transzcendens. Áthalad a közvetlen nyers érdekeken és hasznosságon, és megérinti... a szellemi világot. Vagyis a zene, a jó zene az embert nemcsak pillanatnyi hangulatában, hanem egészében alakítja; nemcsak a szférák zenéjét jeleníti meg, de a rend iránti érzékét és a világrendbe, a kozmikus rendbe való beilleszkedés élményét serkentgeti benne, és kapcsolatba hozza őt a szellemi világ egészével és annak az értékeivel.” (Dobszay László zene tudós in: Monory M. András–Tillmann J. A: Ezredvégi beszélgetések Kijárat Kiadó Budapest, 1998.)

A művészet való valamire. Annak is, aki létrehozza, annak is, aki él vele, annak is, aki eszközül használja. Akár problémát láttatni, helyzeteket letisztítani vagy gyógyítani is. Művészeti rovatunkban várjuk írásaikat.

E számunkkal lapunkban egy gazdálkodással, vidékkel, faluval foglalkozó új rovat is megjelenik, s terveink szerint – épp fordítva, mint az a művészeti számunkkal történt, hogy egy tematikus szám vezette be a rovatot – itt a rovat néhány-szori megjelenése után tervezzük a tematikus számot, s folytatjuk a rovatot azt követően is. Legközelebbi számunkban a regionális kutató empirikus kutatásai alapján összegezett gondolatokat közöljük a magyar gazdaság épségeiről, Bomlás és sarjadás a magyar gazdaságban címmel.

A Szín célja és vállalt feladata a falvakba való mind nagyobb számmal eljutás. Várjuk ezt szem előtt tartó írásaikat.

A csehszlovákiai, majd a szlovákiai magyarság kultúrája ápolásának legnagyobb szervezete a CSEMADOK – hivatalos nevén Szlovákiai Magyar Társadalmi és Köz-művelődési Szövetség – 1999-ben ünnepli fennállásának 50. évfordulóját.

Ennek kapcsán tavasszal ünnepségek sorozatával emlékeztek meg ezen fontos társadalmi szervezet félévszázados születésnapjáról.

Március 6-án a CSEMADOK Országos Tanácsa Pozsonyban rendezte meg a központi ünnepséget. A Szlovák Rádió koncertterme zsúfolásig megtelt CSEMADOK-aktívakkal valamint Magyarországról, Kárpátaljáról, Horvátországból és Szlovéniából érkezett vendégekkel. A CSEMADOK egykori és mostani vezetői – önkritikát sem nélkülöző – beszédjeikben a szervezet eredményeit és kultúra-megtartó erejét hangsúlyozták. A magyarországi vendégek a magyarság nemzeti egységéről, kultúrájának megőrzéséről és ezen belül a CSEMADOK szerepének fontosságáról beszéltek. A kisebbségben élők képviselői hozzászólásaikban a közös sors nehézségeit és az összefogás erejét emelték ki.

A CSEMADOK vezetése az egybegyűltek közössége előtt adta át a kitüntetések a szervezet kiemelkedő munkát végző napszámosainak. Az ünnepi műsor – melynek előadói Szlovákia minden területéről érkeztek – méltó lezárása volt az eseménynek.

*

Március 20–21-én a CSEMADOK Galántai Területi Választmánya ünnepelt. A kétnapos rendezvény csúcsa a kopjafa-állítás és az ünnepi műsor volt. A hibátlanul megszervezett programon – a késő éjszakáig tartó műsorban – bemutatkoztak a járás előadóművészei és kulturális csoportjai is. A végzett munkát elismerő, lelkesedésre buzdító, ünnepi hozzászólások között szomorú eseményre is sor került: Kolár Péter a CSEMADOK elnöke bejelentette, hogy a szervezet központi irodáját – finanszírozási gondok miatt – áprilistól nem tudják működtetni.

*

Március 21-én a CSEMADOK Kassa-környéke Területi Választmányának, március 27-én a Dunaszerdahelyi Területi Választmány ünnepségére került sor. Hasonló megemlékezéseket tartott országszerte a többi Területi Választmány is.

*

A Magyar Művelődési Intézet és a SZÍN szerkesztősége ezúton kíván újabb 50 évi jó munkát és további sikeret a CSEMADOKnak.